

PHÁT TRIỂN KHẢ NĂNG CHÚ Ý CÓ CHỦ ĐỊNH CHO TRẺ 5-6 TUỔI THÔNG QUA TRÒ CHƠI VẬN ĐỘNG

Châu Đoàn Như Phương¹, Lê Thị Phương Trinh²

¹SV Khoa GDMN, Trường ĐHSP Tp Hồ Chí Minh

²Trường Mầm Non Vườn Sáng Tạo, Tp Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Bài báo trình bày hệ thống 12 trò chơi vận động được lựa chọn và tổ chức nhằm phát triển khả năng chú ý có chủ định ở trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Các trò chơi được xây dựng dựa trên các nguyên tắc sư phạm như tích hợp vận động và nhận thức, cấu trúc từ dễ đến khó, tạo hứng thú và môi trường tập thể. Mỗi trò chơi đều hướng tới việc rèn luyện các loại chú ý khác nhau như chú ý nghe, nhìn, phân xạ và duy trì chú ý trong môi trường có nhiều kích thích cạnh tranh. Trẻ không chỉ phát triển thể chất mà còn nâng cao khả năng tập trung, ghi nhớ và điều chỉnh hành vi. Bằng cách vận dụng trò chơi phù hợp với đặc điểm tâm lý lứa tuổi, bài báo góp phần đề xuất một hướng tiếp cận hiệu quả trong việc giáo dục kỹ năng chú ý cho trẻ thông qua hoạt động vui chơi tự nhiên, hứng thú và mang tính phát triển toàn diện.

Từ khóa: chú ý có chủ định, trò chơi vận động, trẻ mẫu giáo, phát triển kỹ năng

DEVELOPING DELIBERATE ATTENTION IN 5–6-YEAR-OLD CHILDREN THROUGH MOVEMENT GAMES

Chau Doan Nhu Phuong¹, Le Thi Phuong Trinh²

¹Student, Early Childhood Education Faculty, HCMUE

²Creative Garden Kindergarten, Ho Chi Minh City

Abstract: This article presents a system of 12 movement games selected and organized to develop deliberate attention in preschool children aged 5–6. The games are designed based on educational principles such as integrating physical and cognitive activities, progressing from simple to complex levels, fostering excitement, and promoting group interaction. Each game targets various types of attention, including auditory, visual, reactive, and sustained attention, within environments containing multiple competing stimuli. Through these games, children not only improve their physical fitness but also enhance their concentration, memory, and behavioral regulation. By applying games that align with the psychological characteristics of this age group, the article proposes an effective approach to fostering attention skills in children through engaging, natural, and developmentally appropriate play activities.

Keywords: deliberate attention – movement games – preschool children – skill development

Nhận bài: 03/6/2025

Phản biện: 25/6/2025

Duyệt đăng: 29/6/2025

I. GIỚI THIỆU

Trò chơi vận động được xem là một phương pháp hiệu quả trong việc phát triển khả năng chú ý có chủ định ở trẻ mầm non. Không giống các bài tập học thuật đơn thuần, trò chơi vận động giúp trẻ rèn luyện sự chú ý trong môi trường có nhiều yếu tố gây phân tâm, đòi hỏi trẻ vừa tuân thủ quy tắc vừa phối hợp linh hoạt cơ thể để hoàn thành nhiệm vụ. Điều này tạo nên sự kích thích đa chiều đến não bộ, hỗ trợ phát triển toàn diện hệ thần kinh liên quan đến chú ý. Đặc biệt, tính hấp dẫn, vui nhộn và gần gũi của trò chơi khiến trẻ hào hứng tham gia, duy trì sự tập trung một cách tự nhiên. Bên cạnh đó, trò chơi vận động còn giúp trẻ rèn luyện khả năng kiểm soát hành vi, điều chỉnh cảm xúc và nâng cao khả năng phối hợp vận động thô và tinh. Những yếu tố này không chỉ góp phần phát triển thể chất mà còn hỗ trợ hình thành kỹ năng xã hội, tư duy phản biện và khả năng tương tác – nền tảng quan trọng cho quá trình học tập và thích nghi với môi trường tiểu học sau này.

Trong bối cảnh trẻ ngày càng dành nhiều thời gian cho thiết bị điện tử, việc khuyến khích tham gia trò chơi vận động trở nên cấp thiết. Nghiên cứu chỉ ra rằng lạm dụng công nghệ làm suy giảm khả năng tập trung và kiểm soát cảm xúc. Vì vậy, việc sử dụng trò chơi vận động để phát triển chú ý có chủ định không chỉ mang lại lợi ích giáo dục mà còn là giải pháp hiệu quả, thiết thực giúp trẻ phát triển toàn diện, đúng theo triết lý “học mà chơi, chơi mà học”.

II. CƠ SỞ LÝ LUẬN

2.1. Khái niệm chú ý có chủ định

Khả năng chú ý có chủ định ở trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi là một quá trình tâm lý phức tạp, giữ vai trò nền tảng trong sự phát triển nhận thức. Theo Petrovski (1982), đây không phải là một kỹ năng đơn lẻ mà là hệ thống các quá trình tích hợp giúp trẻ định hướng và kiểm soát sự chú ý một cách có ý thức. Khả năng này được đặc trưng bởi ba yếu tố: (1) Tính mục đích – trẻ biết tập trung vào nhiệm vụ cụ thể, vượt qua sự hấp dẫn từ các kích

thích bên ngoài; (2) Tính nỗ lực – thể hiện ở sự kiên trì khi thực hiện nhiệm vụ; (3) Tính kế hoạch – trẻ có khả năng lập kế hoạch và tự điều chỉnh hành vi. Nghiên cứu của Petrovski cũng chỉ ra rằng việc trẻ biết kiểm tra và tự kiểm tra trong hoạt động học tập giúp hình thành khả năng hành động có tổ chức ở bình diện nội tâm.

Tuy nhiên, ở độ tuổi 5–6, khả năng chú ý có chủ định vẫn còn hạn chế do quá trình phát triển tâm lý chưa ổn định. Trẻ dễ bị phân tâm và khả năng tự kiểm soát còn yếu. Như vậy, có thể hiểu đây là hệ thống các quá trình tâm lý giúp trẻ tập trung có mục tiêu, điều chỉnh hành vi và phát triển nhận thức một cách tự giác.

2.2. Một số vấn đề chung về Trò chơi vận động ở trẻ mầm non

Trò chơi vận động là hình thức hoạt động phổ biến trong giáo dục thể chất mầm non, kết hợp giữa vui chơi và rèn luyện thể lực, góp phần thúc đẩy sự phát triển toàn diện của trẻ. Theo Đặng Hồng Phương (2008), đây là các trò chơi có lượng vận động chiếm ưu thế, thường lấy chủ đề từ cuộc sống thực tế và phản ánh các hiện tượng tự nhiên, xã hội. Đinh Văn Lãm và Đào Bá Tri (1999) nhấn mạnh trò chơi vận động không chỉ mang lại niềm vui, mà còn góp phần giáo dục thể chất, đạo đức, ý chí và các kỹ năng sống cần thiết. Lê Thị Liên Hoan và Nguyễn Thị Lan (2007) khẳng định trò chơi vận động là phương tiện quan trọng để hình thành thể lực và giáo dục toàn diện trẻ mầm non. Về phân loại, Nguyễn Ánh Tuyết (2006) đề xuất dựa vào thời gian và mục đích rèn luyện thể chất, trong khi Đặng Hồng Phương (2008) đưa ra các tiêu chí như hình thức tổ chức, lượng vận động, năng lực vận động cơ bản và việc sử dụng dụng cụ. Từ các quan điểm trên, có thể hiểu trò chơi vận động là hoạt động có quy định, kết hợp giữa nhận thức và vận động nhằm phát triển thể chất thông qua hình thức chơi vui vẻ (Nguyễn Thị Băng Giao, 2018).

Đặc điểm của trò chơi vận động ở trẻ mầm non

Trò chơi vận động giữ vai trò đặc biệt trong chương trình giáo dục mầm non, nhất là với trẻ mẫu giáo – lứa tuổi mà vui chơi là hoạt động chủ đạo. Trong giáo dục thể chất, trò chơi vận động được sử dụng thường xuyên vì phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của trẻ. Khác với trò chơi tự phát, trò chơi vận động thường do người lớn thiết kế, tích hợp các nhiệm vụ rèn luyện kỹ năng vận động và phát triển thể lực dưới hình thức chơi.

Một trò chơi vận động gồm ba yếu tố chính: (1)

Nội dung chơi là nhiệm vụ vận động cụ thể, được thể hiện qua hình tượng gần gũi như “thỏ”, “cáo”, tạo sự hứng thú cho trẻ (Đặng Hồng Phương, 2018); (2) *Hành động chơi* là chuỗi vận động kết hợp lời ca, nhạc điệu, giúp trẻ luyện kỹ năng vận động tự nhiên; (3) *Luật chơi* là những quy định trẻ cần tuân thủ, có thể điều chỉnh linh hoạt để phù hợp với từng nhóm trẻ (Đinh Văn Lãm & Đào Bá Tri, 1999). Trò chơi vận động còn mang nhiều tính chất đặc trưng như: tính tập thể (tạo cơ hội phát triển kỹ năng xã hội), tính thi đua lành mạnh (kích thích hứng thú), tính tích hợp (phát triển đồng đều nhận thức, ngôn ngữ, cảm xúc) và tính cấu trúc (ba thành tố phải liên kết chặt chẽ – Nguyễn Thị Băng Giao, 2018).

2.3. Vai trò của trò chơi vận động đối với sự phát triển khả năng chú ý có chủ định của trẻ 5-6 tuổi

Trò chơi vận động đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển khả năng chú ý có chủ định ở trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi – giai đoạn mà sự tập trung của trẻ còn chưa ổn định và dễ bị chi phối bởi các kích thích bên ngoài. Khác với các hoạt động học tập mang tính thụ động, trò chơi vận động tạo môi trường học tập sinh động, lôi cuốn, kết hợp giữa yếu tố thể chất và tinh thần, giúp trẻ vừa chơi vừa rèn luyện khả năng điều khiển sự chú ý một cách chủ động. Thông qua nội dung chơi hấp dẫn, mang tính biểu tượng gần gũi như “gà con”, “chó sói” hay “bác nông dân”, trẻ được kích thích hứng thú và tự nguyện tham gia. Để hoàn thành nhiệm vụ trong trò chơi, trẻ cần tập trung ghi nhớ luật chơi, theo dõi hành động của bạn, phản ứng kịp thời với tín hiệu và phối hợp vận động chính xác. Quá trình này đòi hỏi sự duy trì chú ý có chủ đích trong suốt thời gian chơi, từ đó góp phần tăng khả năng tập trung và kiểm soát hành vi. Hơn nữa, tính kế hoạch và quy tắc trong trò chơi giúp trẻ phát triển năng lực lập kế hoạch và tự điều chỉnh – những yếu tố cấu thành cốt lõi của chú ý có chủ định (Petrovski, 1982). Trò chơi vận động còn tạo môi trường thi đua lành mạnh, góp phần rèn luyện tính kiên trì và nỗ lực thực hiện nhiệm vụ đến cùng. Trong bối cảnh trẻ ngày càng ít vận động do ảnh hưởng từ thiết bị số, việc tích cực lồng ghép trò chơi vận động vào hoạt động giáo dục không chỉ nâng cao sức khỏe thể chất mà còn thúc đẩy sự phát triển khả năng chú ý có chủ định một cách tự nhiên, hiệu quả và phù hợp với đặc điểm phát triển tâm lý lứa tuổi mầm non.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Các nguyên tắc lựa chọn trò chơi vận động nhằm phát triển khả năng chú ý có chủ định cho trẻ 5 – 6 tuổi tại các trường mầm non tại TP. Hồ Chí Minh

Dựa trên các tài liệu lý luận như của Phùng Thị Tường và Đặng Lan Hương (2023) trong “*Trò chơi vận động và bài tập thể dục sáng cho trẻ từ 2–6 tuổi*”, Huỳnh Toàn (2021) trong “*99 trò chơi vận động*”, tôi đã tiến hành phân tích, lựa chọn và tổ chức một hệ thống trò chơi vận động nhằm phát triển khả năng chú ý có chủ định cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi, dựa vào các nguyên tắc sau:

Nguyên tắc tích hợp giữa vận động và nhận thức: Trò chơi không chỉ rèn thể lực mà còn tích hợp hoạt động tư duy. Theo Diamond (2015), khi trẻ vừa vận động vừa xử lý thông tin nhận thức, các vùng não liên quan đến điều hành – bao gồm chú ý có chủ định – sẽ được kích hoạt hiệu quả hơn. Ví dụ, trò chơi “Giải mã hình ảnh” hay “Câu đố vận động” yêu cầu trẻ nhớ, phân tích thông tin và phối hợp vận động, qua đó rèn khả năng tập trung một cách toàn diện.

Nguyên tắc cấu trúc từ dễ đến khó: Các trò chơi được thiết kế theo trình tự từ đơn giản đến phức tạp, giúp trẻ làm quen và nâng dần mức độ chú ý. Trò chơi “Rồng rắn lên mây”, “Con cáo ranh mãnh” được tổ chức với nhiều cấp độ: chú ý nghe hiệu lệnh, quan sát động tác, phản ứng kịp thời, và duy trì sự tập trung trong thời gian dài. Cách sắp xếp này phù hợp với đặc điểm phát triển của trẻ 5–6 tuổi – giai đoạn chú ý có chủ định đang hình thành nhưng chưa ổn định.

Nguyên tắc tạo sự hứng thú và thoải mái: Vygotsky nhấn mạnh vai trò của trò chơi như hình thức học tập chủ đạo ở trẻ mầm non. Trò chơi vận động như “Bảy chuột”, “Cá lớn cá bé” mang lại không khí vui vẻ, kích thích trẻ tham gia tự nhiên, không bị áp lực, từ đó phát triển sự chú ý một cách tích cực.

Nguyên tắc phát triển đồng thời các loại chú ý: Không chỉ phát triển chú ý nghe hay nhìn một cách đơn lẻ, các trò chơi được lựa chọn nhằm kích thích sự phối hợp giữa nhiều loại chú ý. Ví dụ, trong trò chơi “Làm theo hiệu lệnh”, trẻ vừa phải nghe hướng dẫn, vừa quan sát mẫu, và thực hiện vận động chính xác. Điều này giúp phát triển năng lực chú ý linh hoạt và toàn diện.

Nguyên tắc tăng dần độ phức tạp của kích thích cạnh tranh: Rueda và cộng sự cho rằng trẻ 5–6 tuổi đang phát triển khả năng kiểm soát sự phân tâm. Do đó, trò chơi cần được tổ chức

trong môi trường có nhiều kích thích, đòi hỏi trẻ chọn lọc thông tin để giữ vững chú ý. Các trò như “Giành ghế”, “Đuổi bắt theo hình dáng” khiến trẻ vừa hứng thú vừa phải điều chỉnh hành vi trong môi trường đa nhiệm.

Nguyên tắc kích thích tính chủ động trong điều khiển chú ý: Theo Posner & Rothbart (1990), khả năng tự điều chỉnh chú ý là yếu tố cần được rèn luyện trước khi trẻ bước vào tiểu học. Trò chơi “Cướp cờ”, “Bác thợ săn tài giỏi” khuyến khích trẻ chủ động chú ý, điều chỉnh hành vi theo mục tiêu và tự đánh giá quá trình tham gia.

Nguyên tắc phát triển chú ý trong môi trường tập thể: Tomasello cho rằng tương tác xã hội đóng vai trò quan trọng trong phát triển chú ý và nhận thức. Trò chơi như “Rồng rắn lên mây”, “Bảy chuột” tạo môi trường tập thể, yêu cầu trẻ vừa chú ý đến bản thân vừa quan sát và phối hợp với bạn bè, chuẩn bị cho yêu cầu học tập hợp tác ở bậc tiểu học.

3.2. Lựa chọn trò chơi vận động nhằm phát triển khả năng chú ý có chủ định cho trẻ 5 – 6 tuổi tại các trường mầm non tại TP. Hồ Chí Minh

Trò chơi 1: Giải Mã Hình Ảnh

Mục đích: Phát triển khả năng phân tích hình ảnh, duy trì sự chú ý và rèn luyện khả năng phản xạ nhanh qua các động tác vận động.

Chuẩn bị: Các bức tranh hoặc hình vẽ đơn giản mô tả các động tác (như nhảy, quay tròn, vỗ tay, cúi người, v.v.), không gian rộng để vận động.

Cách chơi: Cô giáo cho trẻ nhìn một hình ảnh mô tả một động tác vận động (ví dụ: hình ảnh một người đang nhảy, quay tròn, hoặc vỗ tay) trong vài giây. Sau khi hình ảnh được che lại, cô giáo yêu cầu trẻ thực hiện giống động tác đó. Trẻ phải chú ý vào các chi tiết của động tác và thực hiện sao cho giống với hình ảnh đã xem, có thể là nhảy, vỗ tay, cúi người, hoặc thực hiện bất kỳ động tác nào mà cô yêu cầu.

Trò chơi 2: Câu đố vận động

Mục đích: Phát triển khả năng chú ý vào các câu đố và thực hiện các động tác vận động theo yêu cầu.

Chuẩn bị: Không gian rộng, một số câu đố đơn giản về động tác vận động.

Cách chơi: Cô giáo sẽ đưa ra các câu đố đơn giản liên quan đến động tác vận động (ví dụ: “Nhảy 3 lần rồi quay tròn”, “Chạy 5 bước và vỗ tay 2 lần”). Trẻ phải chú ý lắng nghe câu đố và thực hiện các động tác theo yêu cầu. Cô giáo có thể thay đổi các câu đố để thử thách khả năng chú ý và phản xạ nhanh của trẻ.

Trò chơi 3: Hành trình thời gian

Mục đích: Phát triển khả năng chú ý vào thời gian và sự thay đổi trong quá trình thực hiện nhiệm vụ.

Chuẩn bị: Đồng hồ đeo tay hoặc đồng hồ treo tường có thể chỉ giờ, các bức tranh hoặc thẻ thời gian (sáng, trưa, tối).

Cách chơi: Cô giáo yêu cầu trẻ di chuyển theo một hành trình thời gian: “Bây giờ là sáng, các bạn hãy chạy nhanh như mặt trời mọc!”, sau đó cô sẽ thay đổi thời gian: “Bây giờ là trưa, hãy di chuyển từ từ như bóng cây. Khi cô chỉ giờ (sáng, trưa, tối), trẻ phải nhớ và thực hiện các động tác phù hợp với thời gian đã chỉ định. Cô giáo có thể yêu cầu trẻ thay đổi cách di chuyển khi cô thay đổi thời gian (ví dụ: “Sáng - nhảy nhanh”, “Trưa - đi bộ”, “Tối - di chuyển chậm rãi”). Trẻ cần chú ý vào thời gian và chuyển động của mình để phù hợp với các yêu cầu thay đổi.

Trò chơi 4: Đuổi bắt theo hình dạng

Mục đích: Phát triển khả năng phân biệt, chú ý vào hình dạng và tăng cường khả năng phản xạ nhanh.

Chuẩn bị: Các thẻ hình dạng (vòng tròn, vuông, tam giác, hình chữ nhật, ngôi sao) và các vật dụng để làm vật cản (như dây thừng hoặc chướng ngại vật nhẹ).

Cách chơi: Cô giáo sẽ gọi tên một hình dạng (ví dụ: “Chạy đến hình tam giác”). Trẻ phải chú ý và chạy đến đúng thẻ hình dạng mà cô giáo chỉ định. Trẻ cần hoàn thành nhiệm vụ trong thời gian nhanh nhất, vượt qua các chướng ngại vật trên đường đi nếu có.

Trò chơi 5: Cướp cờ

Mục đích: Phát triển sự nhanh nhẹn và kỹ năng hợp tác nhóm.

Chuẩn bị: 10 trẻ chia thành 2 đội. Mỗi đội mang 1 sớ. Khoảng cách giữa 2 đội đến nơi cắm cờ là khoảng 8 mét.

Cách chơi: Cô giáo sẽ gọi số của các thành viên trong đội. Nếu cô giáo gọi số 1, thì 2 người mang số 1 của 2 đội sẽ chạy lên cướp cờ. Cô giáo có thể gọi số 2, 3 tùy ý. Nếu đội nào cướp cờ nhanh mà không bị đối phương bắt được, sẽ ghi được 1 điểm. Nếu bị bắt, sẽ bị trừ 1 điểm. Khi hết thời gian, đội nào ghi được nhiều điểm hơn sẽ thắng.

Trò chơi 6: Bẫy chuột

Mục đích: Rèn luyện sự nhanh nhẹn, khả năng phản xạ và sự phối hợp nhóm trong trò chơi.

Chuẩn bị: Sân chơi rộng rãi.

Cách chơi: Cô chia trẻ thành 2 nhóm: một nhóm ít trẻ hơn sẽ làm “bẫy chuột” và nắm tay nhau, đứng thành vòng tròn. Nhóm còn lại đóng

vai “chuột”. Nhóm làm bẫy chuột sẽ vừa đi vòng tròn vừa đọc thơ: “Bọn chuột đáng ghét, Nào các bạn ơi, Cùng nhau làm bẫy, Bắt hết bọn chuột nào”. Sau khi đọc hết bài thơ, trẻ trong nhóm làm bẫy chuột sẽ dừng lại, nắm tay và giơ lên cao tạo thành bẫy chuột. Các “chuột” sẽ chạy ra, chạy vào bẫy. Khi nghe hiệu lệnh của cô: “Sập bẫy!”, tất cả trẻ trong nhóm làm bẫy chuột đồng loạt hạ tay xuống và ngồi xuống – bẫy chuột đã sập. Những bạn đóng vai chuột không kịp chạy ra ngoài sẽ bị bắt và gia nhập vào nhóm làm bẫy chuột. Khi số lượng chuột bị bắt nhiều hơn, các trẻ sẽ đổi vai cho nhau. Trò chơi sẽ tiếp tục từ 4 đến 5 lần.

Trò chơi 7: Cá lớn, cá bé

Mục đích: Rèn luyện sự nhanh nhẹn, phản xạ của trẻ.

Chuẩn bị: Sân chơi rộng rãi.

Cách chơi: Cô chia trẻ thành 2 nhóm: một nhóm đóng vai bờ ao đứng thành vòng tròn (khoảng cách giữa các trẻ là 3 bước chân), nhóm còn lại đóng vai cá lớn, cá bé. Trẻ đóng vai cá con bơi trong ao, khi nghe cô nói: “Cá lớn đến”, cá lớn sẽ bơi vào ao để bắt cá con. Cá con sẽ chạy nhanh về phía bờ ao để ẩn nấp. Cá lớn sẽ cố gắng bắt các cá con không kịp chạy về bờ. Sau khoảng 2 – 3 lần chơi, cô sẽ chọn một trẻ khác làm cá lớn.

Trò chơi 8: Bác thợ săn tài giỏi

Mục đích: Rèn luyện sự nhanh nhẹn và phản xạ của trẻ.

Chuẩn bị: Kẻ vạch trên sân đánh dấu nhà của bác thợ săn, phía bên kia là các ngôi nhà của thỏ. Mỗi nhà có từ 2-3 con thỏ. Một quả bóng nhựa nhỏ.

Cách chơi: “Bác thợ săn” đi ra khỏi nhà, đi vòng quanh sân tìm thỏ, sau đó quay về nhà của mình. Theo hiệu lệnh của cô, “các chú thỏ” chạy ra sân chơi, chụm hai chân bật nhảy, bắt chước động tác của thỏ. Khi nghe cô nói: “Bác thợ săn đến”, “thỏ” chạy nhanh về nhà của mình, trẻ đóng vai “bác thợ săn” dùng một quả bóng nhựa nhỏ ném vào “các chú thỏ”. “Chú thỏ” nào bị trúng bóng coi như bị bắn hạ và sẽ bị đưa về nhà của bác thợ săn.

Trò chơi 9: Rồng rắn lên mây

Mục đích: Rèn luyện sự khéo léo và kỹ năng hợp tác nhóm.

Chuẩn bị: Bong bóng.

Cách chơi: Trẻ được chia thành 2 đội: 1 làm rồng, 1 làm rắn. Hai đội xếp thành hàng dọc đứng đối diện, cách nhau 2 mét. Mỗi trẻ sẽ cột 1 bong bóng sau lưng để làm đuôi, 2 tay ôm bụng người phía trước. Sau tiếng còi, người đứng đầu đội làm rồng sẽ tìm cách bóp bẻ cái đuôi của người cuối

đội làm rắn. Trẻ đứng đầu đội làm rắn sẽ cố gắng ngăn cản không cho đội rồng giật đuôi của đội mình. Sau 1 khoảng thời gian, cô giáo sẽ thổi 1 tiếng còi, đội rắn sẽ trở thành đội rồng và đội rồng trở thành đội rắn. Trò chơi cứ thế tiếp tục.

Trò chơi 10: Con cáo ranh mãnh

Mục đích: Phát triển khả năng phán đoán và tốc độ phản xạ của trẻ.

Chuẩn bị: Sân chơi rộng.

Cách chơi: Trẻ đứng thành vòng tròn, cách nhau một bước chân. Phía ngoài vòng tròn là nhà của cáo. Khi nghe hiệu lệnh của cô, trẻ nhắm mắt. Cô đi phía sau lưng trẻ, chạm tay vào lưng bạn nào thì bạn đó được chọn làm cáo. Cả lớp sẽ mở mắt ra và cùng đoán ai là cáo. Trẻ đồng thanh gọi 3 lần “Cáo ơi, cáo ở đâu?” (Lần đầu gọi nhỏ, sau gọi to dần) và nhìn nhau để đoán. Sau lần gọi thứ 3, trẻ được chọn làm cáo chạy nhanh vào giữa vòng tròn, giơ tay lên cao và nói: “Ta là cáo đây!”. Cáo bắt đầu đuổi các bạn.

Trò chơi 11: Giành ghế

Mục đích: Rèn luyện khả năng chú ý vào nhịp điệu và phản ứng đúng.

Chuẩn bị: Nhạc hoặc tiếng vỗ tay của cô giáo, ghế ít hơn một so với tổng số trẻ chơi.

Cách chơi: Cô giáo bật nhạc hoặc vỗ tay theo nhịp. Khi nhạc hoặc tiếng vỗ tay dừng, trẻ phải tìm được chỗ ngồi cho mình. Cô có thể thay đổi nhịp độ hoặc dừng nhạc để trẻ dừng lại và bắt đầu lại khi có hiệu lệnh.

Trò chơi 12: Ai chạy nhanh về chỗ

Mục đích: Rèn luyện sự nhanh nhẹn, khả năng phản xạ và kỹ năng di chuyển của trẻ.

Chuẩn bị: Sân chơi rộng rãi.

Cách chơi: Trẻ ngồi thành vòng tròn trên sàn nhà, chân bắt chéo. Cô gọi tên hai bạn ngồi cạnh nhau. Hai bạn này sẽ đứng dậy và ra ngoài vòng tròn, quay lưng vào nhau. Khi nghe hiệu lệnh của cô: “Một, hai, ba - chạy!”, hai bạn đó sẽ chạy nhanh về hai phía sau rồi chạy về vị trí ngồi ban đầu của mình. Ai chạy về chỗ trước là người chiến thắng. Sau đó, cô gọi tên hai bạn khác để tiếp tục trò chơi.

III. KẾT LUẬN

Tổng thể, các trò chơi trên không chỉ tạo hứng thú mà còn phát triển đồng thời các yếu tố chú ý: nghe, nhìn, duy trì, phản xạ và chuyển hướng. Việc tổ chức đa dạng trò chơi sẽ giúp trẻ phát triển khả năng chú ý có chủ định một cách tự nhiên, tích cực và phù hợp với tâm lý lứa tuổi mầm non. Việc xây dựng và tổ chức các trò chơi vận động theo các nguyên tắc khoa học đã góp phần phát triển hiệu quả khả năng chú ý có chủ định ở trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Thông qua các trò chơi này, trẻ không chỉ rèn luyện thể chất, mà còn phát triển nhận thức, kỹ năng xã hội, khả năng tự kiểm soát và điều chỉnh hành vi – những yếu tố quan trọng cho quá trình chuyển tiếp lên tiểu học. Hệ thống trò chơi được thiết kế vừa phù hợp với tâm sinh lý lứa tuổi, vừa đảm bảo tính sư phạm, tính hấp dẫn và sự phát triển toàn diện cho trẻ trong môi trường học tập tích cực và vui vẻ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Nguyễn Thị Băng Giao (2018), Luận văn Thạc sĩ Khoa học Giáo dục, chuyên ngành Giáo dục mầm non, Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh.
- Đặng Hồng Phương. (2013). Giáo trình PP giáo dục thể chất cho trẻ MN. Nxb ĐH Sư phạm.
- Đặng Hồng Phương. (2018). Giáo trình lý luận và phương pháp giáo dục thể chất cho trẻ em lứa tuổi mầm non. NXB Đại học Sư phạm.
- Nguyễn Bá Minh (chủ biên) (2015). Hướng dẫn tổ chức HĐGD phát triển vận động cho trẻ trong trường mầm non. NXB Giáo dục.
- Nguyễn Thị Tuyết Nhung. (2009). Xây dựng một số trò chơi nhằm phát triển khả năng chú ý cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi chuẩn bị đến trường phổ thông. Luận văn Thạc sĩ Giáo dục học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Phùng Phương Thảo. (2013). Khả năng chú ý có chủ định cho trẻ 5-6 tuổi ở một số trường mầm non tại TP.HCM.
- Petrovski (1982), The role of teacher-child interaction in promoting peer communication. Educational psychology Journal. DOI: 10.11621/pir.2016.0312
- Posner, Michael I., & Petersen, Steven E. (1990). The attention system of the human brain ("Hệ thống chú ý của não người"). Annual Review of Neuroscience, 13, 25–42.
- Phùng Thị Tường và Đặng Lan Hương (2023), Trò chơi vận động và bài tập thể dục sáng cho trẻ từ 2–6 tuổi. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam
- Huỳnh Toàn (2021), “99 trò chơi vận động”. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam